

Kontrola postupu správcu dane pri správe, kontrole a vymáhaní dane z motorových vozidiel a overenie správnosti a včasnosti prevodu výnosu dane do rozpočtov VÚC

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej „NKÚ SR“) vykonal podľa plánu kontrolnej činnosti na rok 2007 kontrolu postupu správcu dane pri správe, kontrole a vymáhaní dane z motorových vozidiel a overenie správnosti a včasnosti prevodu výnosu dane do rozpočtov vyšších územných celkov (ďalej „VÚC“).

Kontrola bola vykonaná v období marec až jún 2007 v 10 daňových úradoch Bratislava II, Bratislava III, Piešťany, Nitra II, Čadca, Žilina I, Brezno, Bardejov, Prešov II, Košice III. Formou dotazníkov boli získané požadované údaje celkom z 34 daňových úradov. Kontrolovaným obdobím boli zdaňovacie obdobia rokov 2005 a 2006.

Účelom kontroly bolo preveriť správnosť postupu pri vedení evidencie dane z motorových vozidiel daňovými orgánmi podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“), pri výkone správy, kontroly a vymáhaní daňových nedoplatkov na dani z motorových vozidiel podľa zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“) a súvisiacich právnych predpisov. Overiť včasnosť a správnosť sumy odvedenej z výnosu dane do rozpočtov VÚC.

Výber daňových úradov ku kontrole bol vykonaný tak, aby vo vybraných daňových úradoch objem výberu dane predstavoval minimálne 50 % z celoročného objemu výberu dane v Slovenskej republike v roku 2006 a zároveň boli daňové úrady vybrané proporcionálne z hľadiska ich územného členenia podľa 8 pracovísk Daňového riaditeľstva SR. Na vyhodnotenie boli využité získané údaje uvedené v dotazníkoch z 34 daňových úradov a údaje vyžiadané z Daňového riaditeľstva SR.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly konštatuje, že nedostatky pri výkone správy dane z motorových vozidiel sa vyskytovali najmä z dôvodov, že daňové úrady vo viacerých prípadoch postupovali v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri výkone správy dane z motorových vozidiel, napríklad:

- vydávali rozhodnutia, ktoré vo výrokovej časti i v odôvodnení neobsahovali zákonom stanovené náležitosti,
- vo viacerých prípadoch nevyužili možnosť uložiť daňovým subjektom pokuty a sankčné úroky. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že daňové úrady neukladali dôsledne a bezodkladne pokuty a sankcie za porušenie daňových predpisov aj keď kontrolou nebolo zistené uplynutie 5 ročnej premlčacej lehoty na ich vyrubenie. Počas výkonu kontroly boli na podnet NKÚ SR vo

- viacerých prípadoch daňovými úradmi uložené pokuty a sankcie za porušenie daňových predpisov. Napríklad Daňový úrad Bratislava III uložil viac ako 180 pokút.
- vo viacerých prípadoch neuplatnili vytýkacie konanie, nevyzvali daňové subjekty k doplneniu chýbajúcich údajov v podaných daňových priznaniach k dani z motorových vozidiel,
 - pri vyrubovaní dane a vystavovaní platobných výmerov vo viacerých prípadoch použili nesprávne ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov a nesprávne vypočítali sankčný úrok,
 - vo viacerých prípadoch nezaevidovali v daňovom informačnom systéme rozhodnutia, ktorými bol vyrubený sankčný úrok, prípadne nesprávne evidovali predpis daňovej povinnosti,
 - v nedostatočnom rozsahu využívali inštitút súčinnosti tretích osôb, nevyužívali všetky možnosti zisťovania príjmov, majetkových pomerov a ďalších skutočností rozhodujúcich pre vymáhanie dane,
 - nevyužili v plnom rozsahu inštitút záložného práva na nehnuteľný i hnutel'ný majetok daňových dlžníkov,
 - vo viacerých prípadoch nezačali daňové exekučné konanie na majetok daňových dlžníkov napriek existencii exekučného titulu a majetku, na ktorý mohli uplatniť výkon daňovej exekúcie,
 - vo viacerých prípadoch nevrátili pomernú časť zaplatenej dane z motorových vozidiel, resp. ju vrátili po lehote stanovenej zákonom alebo ju vrátili bez písomnej žiadosti daňovníka.

Hlavnými prioritami daňovej správy SR je zabezpečiť plnenie daňových príjmov a odvodov, mieru dobrovoľného plnenia daňových povinností, efektívnosť ďalších úkonov správy daní a odvodov, za oblasť daňovej kontroly dosiahnuť plánovanú efektívnosť daňovej kontroly a postupne zabezpečiť zvyšovanie podielu úhrady dane po kontrole. Pre oblasť vymáhania daňových nedoplatkov medzi hlavné ukazovatele patrí zvýšenie efektívnosti vymáhania v daňovom exekučnom konaní.

V rámci vyhodnotenia výsledkov kontroly NKÚ SR posúdil výber dane z motorových vozidiel na základe vyžiadaných údajov z Daňového riaditeľstva SR a z 34 vybraných daňových úradov.

Účinnosť výberu dane z motorových vozidiel bola posúdená z hľadiska sumy výberu dane, počtu zamestnancov a mzdových nákladov vrátane odvodov, počtu evidovaných daňových subjektov a vymáhania daňových nedoplatkov.

Úspešnosť výberu dane z motorových vozidiel sa v roku 2006 oproti roku 2005 znížila napriek tomu, že suma výnosu z motorových vozidiel bola v roku 2006 vyššia ako v roku 2005. Z porovnania podielu mzdových výdavkov na správu dane z motorových vozidiel na celkových mzdových výdavkoch na výkon správy daní a podielu výberu dane z motorových vozidiel na celkových daňových príjmoch vyplýva veľký nepomer medzi vynaloženými mzdovými výdavkami a výberom dane, čo poukazuje nielen na vyššiu nákladovosť výberu tejto dane ale aj na vyššiu náročnosť jej spravovania.

Z výsledkov kontroly NKÚ SR na 10 vybraných daňových úradoch ako aj z informácií zistených z 34 obdržaných dotazníkov vyplýva, že Daňové riaditeľstvo SR dlhodobo eviduje niekoľko zásadných problémov týkajúcich sa správy dane z motorových vozidiel.

Za účelom skvalitnenia procesu aplikácie zákona o miestnych daniach a zákona o správe daní a nedoplatkov odporúča NKÚ SR ako súčasť správy o výsledku kontroly legislatívne odporúčania

Legislatívne odporúčania

Zákon o správe daní a poplatkov:

- stanoviť bezodkladné vyrubenie sankčného úroku daňovému subjektu, ktorý daň uhradil po termíne splatnosti a stanoviť bezodkladné uloženie pokuty ak došlo k nesplneniu povinnosti nepeňažnej povahy. Podľa vyjadrenia DR SR vyrubovanie sankčného úroku podľa § 35b ods. 9 ako i ukládanie pokút podľa § 35 zákona o správe daní a poplatkov je na daňových úradoch zabezpečované priebežne tak, aby nedošlo k ich premlčaniu, t. j. porušeniu ustanovení § 35b ods. 9 ako aj § 35 zákona o správe daní a poplatkov. Z dôvodu predchádzania prípadov premlčania sankčných úrokov, riaditeľ DÚ v zmysle Protikorupčného programu DR SR prijíma opatrenia na zabránenie zániku práva vyrubiť daň,
- stanoviť primeranú lehotu pre správca dane na začatie vymáhania daňových nedoplatkov po ich vzniku (táto nie je zákonom určená), z dôvodu zvýšenia efektívnosti ich vymáhania. Podľa vyjadrenia DR SR z dôvodu zvýšenia efektívnosti vymáhania daňových nedoplatkov a zabezpečenia jednotného postupu pri odstupovaní nedoplatkov na exekučné oddelenie vydalo Metodický pokyn č. 29/2/2007, ktorý stanovuje aj lehoty pre odstupovanie nedoplatkov na exekučné oddelenie.

Organizačné odporúčania

- Zabezpečiť v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov systémové prepojenie dát medzi daňovými úradmi a dopravným inšpektorátom, pretože správca dane nemá možnosť operatívne overovať na dopravnom inšpektoráte kto akedy bol držiteľom motorových vozidiel. Podľa zákona o miestnych daniach je práve táto skutočnosť pre správne určenie daňovej povinnosti rozhodujúca. Prepojenie dát medzi daňovými úradmi a dopravným inšpektorátom by do značnej miery urýchlilo tiež proces daňového exekučného konania.

V správe o výsledku kontroly postupu správcu dane pri správe, kontrole a vymáhaní dane z motorových vozidiel a overenie správnosti a včasnosti prevodu výnosu dane do rozpočtov VÚC boli vybrané charakteristické porušenia príslušných právnych predpisov.

Kontrolou zistené nedostatky sú podrobne zdokumentované v protokoloch o výsledku kontroly, ku ktorým všetky kontrolované daňové úrady prijali celkom 97 opatrení na ich odstránenie, ktorých plnenie bude v rámci svojej činnosti NKÚ SR sledovať a kontrolovať.